

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

25 листопада 2014 року

м. Київ

Колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України у складі:

головуючого **Кривенка В.В.,**

суддів: **Гриціва М.І., Гусака М.Б., Коротких О.А., Кривенди О.В.,
Маринченка В.Л., Панталієнка П.В., Прокопенка О.Б.,
Самсіна І.Л., Терлецького О.О., –**

розглянувши в порядку письмового провадження справу за позовом Прокоф'єва Олександра Васильовича до Державної митної служби України (правонаступником якої є Міністерство доходів і зборів України; далі – ДМСУ), Південної митниці (правонаступником якої є Південна митниця Міністерства доходів і зборів України; далі – Митниця) про визнання протиправним та скасування наказу, поновлення на роботі та стягнення середнього заробітку за час вимушеного прогулу,

в с т а н о в и л а :

У квітні 2011 року Прокоф'єв О.В. звернувся до суду з позовом, у якому просив: визнати незаконним та скасувати наказ ДМСУ від 23 березня 2011 року № 508-к в частині припинення перебування його на державній службі і звільнення з посади інспектора відділу митного оформлення № 1 митного поста «Іллічівськ» Митниці на підставі пункту 6 частини першої статті 30 Закону України від 16 грудня 1993 року № 3723-ХІІ «Про державну службу» (далі – Закон № 3723-ХІІ), поновити на посаді та стягнути на його користь середню заробітну плату за час вимушеного прогулу.

На обґрунтування позову послався на те, що зазначений наказ в частині його звільнення незаконний, порушує встановлений чинним законодавством порядок проходження публічної служби.

Суди встановили, що з 1999 року Прокоф'єв О.В. проходив службу в митних органах України і до звільнення обіймав посаду інспектора відділу митного оформлення № 1 митного поста «Іллічівськ» Митниці.

На підставі наказу ДМСУ від 9 березня 2011 року № 175 «Про проведення перевірки» оскаржуваним наказом ДМСУ від 23 березня 2011 року № 508-к припинено перебування позивача на державній службі в митних органах відповідно до Закону № 3723-ХІІ.

Також судами встановлено, що Прокоф'єву О.В. не доручалось проведення огляду 54 контейнерів, які надійшли на адресу ТОВ «Мета-Плюс» і ПП «Сідіософтпром», і їх митне оформлення він не здійснював.

Постановою Одеського окружного адміністративного суду від 24 травня 2011 року, залишеною без змін ухвалою Одеського апеляційного адміністративного суду від 8 лютого 2012 року, позов задоволено.

Вищий адміністративний суд України ухвалою від 31 липня 2014 року залишив без змін рішення судів першої та апеляційної інстанцій, погодившись із їх висновком і зазначив, що відповідачі не довели вчинення позивачем таких порушень, які могли би бути підставою для застосування до нього такого найсуворішого заходу відповідальності, як звільнення за порушення Присяги державного службовця (далі – Присяга).

Не погоджуючись із ухвалою суду касаційної інстанції, Митниця звернулася із заявою про її перегляд Верховним Судом України з підстави неоднакового застосування Вищим адміністративним судом України пункту 6 частини першої статті 30 Закону № 3723-ХІІ.

На підтвердження неоднакового застосування судом касаційної інстанції однієї й тієї самої норми права Митниця надала ухвалу Вищого адміністративного суду України від 11 жовтня 2012 року (№ К/9991/50805/12), у якій цей суд, дійшов висновку, що позивач вчинив умисне несумлінне виконання своїх службових обов'язків, що є порушенням Присяги. Такі дії є не дисциплінарним порушенням, а наслідком невідповідності займаній посаді за моральними та діловими якостями державного службовця як суб'єкта зі спеціальним статусом. Тобто, звільнення позивача є не видом застосування до нього дисциплінарного стягнення, а наслідком порушення ним Присяги, що становить самостійну підставу припинення державної служби, встановлену Законом № 3723-ХІІ.

Перевіривши наведені у заяві доводи, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України дійшла висновку про неоднакове застосування касаційним судом у подібних правовідносинах пункту 6 частини першої статті 30 Закону № 3723-ХІІ.

Верховний Суд України вже вирішував питання про усунення розбіжностей у застосуванні пункту 6 частини першої статті 30 Закону № 3723-ХІІ і в постановах від 10 вересня (справа № 21-180a13), 3 грудня 2013 року (справа № 21- 379a13), 1 липня 2014 року (справа № 21-267a14) зазначив, що правовий статус посадових осіб митної служби України, їх права та обов'язки визначаються Конституцією України, Митним кодексом України, а в частині, що ним не регулюється, – Законом № 3723-ХІІ. Тобто дисциплінарна відповідальність посадових осіб митної служби врегульована спеціальним законодавством, у тому числі й нормами Дисциплінарного статуту митної служби України, затвердженого Законом України від 6 вересня 2005 року № 2805-IV (чинного, на час виникнення спірних відносин; далі – Статут). Положення Закону № 3723-ХІІ можуть застосовуватися щодо посадових осіб митної служби у тій частині, що не врегульована спеціальним митним законодавством, у тому числі й нормами

Статуту.

Оскільки припинення державної служби на підставі пункту 6 частини першої статті 30 Закону № 3723-ХІІ є крайнім заходом відповідальності державного службовця за порушення службової дисципліни, який виходить за межі дисциплінарної відповідальності, то неможливість застосування до посадової особи митної служби дисциплінарних стягнень аж до звільнення з митного органу має бути мотивовано.

Розділом 4 Статуту визначено види дисциплінарних стягнень та порядок їх застосування, чітко врегульована процедура їх застосування, внаслідок чого забезпечується належний захист законних прав та інтересів працівників при вирішенні питань про притягнення їх до дисциплінарної відповідальності.

Передумовою звільнення є ретельне службове розслідування, порядок проведення якого регулюється Інструкцією про порядок організації та проведення службового розслідування і службової перевірки в митній службі України, затвердженою наказом ДМСУ від 13 серпня 2010 року № 918. При цьому необхідно враховувати, що наслідком вчинення дисциплінарного правопорушення може бути припинення державної служби за порушення Присяги або звільнення з митного органу, які є санкціями різних рівнів відповідальності й не можуть застосовуватися як альтернативні. Звільнення за порушення Присяги може мати місце лише тоді, коли державний службовець скоїв проступок проти інтересів служби, який суперечить покладеним на нього обов'язкам, підриває довіру до нього як носія влади, що призводить до приниження державного органу та унеможливує подальше виконання ним своїх обов'язків. Державний службовець, який вчинив дисциплінарний проступок, не може бути звільнений за порушення Присяги, якщо цей проступок не можна кваліфікувати як порушення Присяги.

Отже, висновок Вищого адміністративного суду України у справі, що розглядається, ґрунтується на правильному застосуванні норм матеріального права до встановлених у справі обставин та відповідає правовій позиції Верховного Суду України у справах цієї категорії.

Ураховуючи наведене та керуючись статтями 241, 242, 244 Кодексу адміністративного судочинства України, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України

п о с т а н о в и л а :

У задоволенні заяви Південної митниці Міністерства доходів і зборів України відмовити.

Постанова є остаточною і оскарженню не підлягає, крім випадку, встановленого пунктом 2 частини першої статті 237 Кодексу адміністративного судочинства України.